

H A B O B Y G D E N

TIDSKRIFT

FÖR

SLÄKT OCH HEMBYGDSFORSKNING

Årg. 12

Nr 1

1994

Ringqvistgården i Gullskog i början av 1900-talet. Personer på fotot: Längst till höger August Ringqvist. Damen intill honom hans hustru Clara. Carl Ringqvist är nr 2 från vänster. Troligen är de övriga personerna tjänstefolk.

HABOBYGDEN, MEDLEMSTIDNING FÖR HABO SLÄKTFORSKARFÖRENING
OCH HABO- GUSTAV ADOLFS HEMBYGDSFÖRENING.
REDAKTIONSKOMMITTÉ: INGEMAR KYRKERYD, ARNE OCH INGA WULFF,
FOLKE OCH MONICA EKERED.

TEL. 036 - 406 65 036 - 401 88 036 - 12 20 52

VI ÄR TACKSAMMA FÖR ALLA BIDRAG TILL TIDNINGEN, STORT SOM SMÅTT.

Ordföranden

har ordet

Bästa läsare!

Det är nu i slutet av april. Vi har den senaste tiden haft underbara dagar med sol och värme. Björkarna har fått små spåda blad. Vitsipporna blommar så rikligt, så på lite avstånd ser det ut som om snön ligger kvar. Skatparet, som i år byggt sitt bo högt upp i körsbärsträdet, har redan ungar liksom stararna. En talgoxhona har verkligen bråda dagar. Ungefär fyra gånger per minut flyger hon in i sin holk med något ätbart, som hon finner i lönnen. Vår gamla katta, som fyllt 14 år, har också omsorg om sin avkomma. I år fick hon, tack och lov, bara en. Hon har under sin levnad nedkommit med över 100 ungar.

Vårbruket är nu i full gång, men vad fort allt går nu mot förr. Vi var på en sammankomst i Alingsås den 23 april. På morgonen på väg dit såg vi, hur bönderna var ute på sina åkrar med traktorer och redskap. På Falbygden såg vi en stor åker harvas för första gången, alltså på plogtältorna. När vi åkte förbi samma gård på eftermiddagen var åkern redan sådd och ringvältad. Vilken skillnad det är nu mot när jag var ung. Då var hästen dragare, och vårbruket tog flera veckor.

Sedan jag skrev min sida i förra numret av vår tidning, har vi fått uppleva många intressanta sammankomster. Lucia firades i Allianskyrkan i Furusjö, och det blev en verkligt minnesrik kväll. Harry Cedervall, som svarade för programmet, hade lyckats få vår kommunfullmäktigeordförande Kurt Frej att komma och berätta om en anmoder. En mycket intressant och gripande berättelse om en kraftkvinna. Kurt och Ingegärd underhöll också med sång och musik. Lucia med tärnor och stjärngossar sjöng också vackert för oss.

På vårt årsmöte berättade Olof Fong om Visingsborgs grevskap. Det var ett intressant och lärorikt föredrag vi fick lyssna till. Till grevskapet hörde även vår bygd.

I februari hade vi berättarkväll i Hembygdsgården under Kalle Lindqvists ledning. Det blev en munter och uppsluppen kväll med många historier och anekdoter, ett programinslag som vi väldigt gärna vill återkomma till varje år.

I serien "Gamla Habobor berättar" var turen kommen till Rune Hjort. I missionskyrkan, som var fylld av åhörare, underhöll Rune oss med berättelser från sitt livs Habo. Det var en verkligt fin, minnesrik och glad afton Rune bjöd oss på.

Inför våra fortsatta utgrävningar i "Kyrkestan" har vi under vintern haft en studiecirkel i arkeologi. Rune Ekre har varit ledare och har lärt oss mycket om utgrävningar och historia. Den 27 och 28 maj med början kl 9.00 kommer vi att fortsätta våra utgrävningar under Runes ledning. Vi skall denna gång gräva igenom muren på två ställen, vilka Rune anser vara mycket intressanta. Den 26 maj kl 18.00 samlas vi i "Kyrkestan" för genomgång av de följande dagarnas arbeten. Alla intresserade grävare är varmt välkomna. Tag med kaffekorg!

På lördagen den 28 maj är vår torpvandring förlagd till detta område, och då visas också utgrävningarna liksom en del av de fornminnen, som denna plats är så rik på.

Jag vill tacka alla, som medverkat i vår verksamhet, för att ni gjort våra sammankomster så intressanta, minnesrika, meningsfulla och glada. Varmt tack!

Höstens verksamheter, som du kan läsa om på sista sidan, hoppas jag skall bli lika intressanta och välbesökta som tidigare. Men vi vill väldigt gärna få förslag och ideer om vår verksamhet från våra medlemmar och läsare.

Så önskar jag Er alla, kära läsare, en riktigt skön sommar och väl mött i vår verksamhet.

Ingemar Kyrkeryd

BUSSRESA DEN 13 AUGUSTI.

Om tillräckligt många (50 st) är intresserade av en bussutfärd i sommar, så har vi planerat en resa till Gamla Lödöse för att där i det nyinvidgade museet se resultaten av de arkeologiska utgrävningarna, som skett under Rune Ekres ledning. Rune har lovat att guida oss.

Vi har också möjlighet att besöka andra sevärdheter som t.ex. fallen i Trollhättan (ev.), Västra Tunhems vackra kyrka och en tur på Halle- eller Hunneberg. Kostnad för bussresan 100 kr. Medtag kaffekorg!

Anmälan i god tid till Ingemar Kyrkeryd tel 036/40665 eller till Arne Wulff tel 036/40188 (0392/11654).

Din hjälp behövs!

Staketet kring Hembygdsgården har ruttnat och måste ersättas av ett nytt.

Vi behöver ett stort antal slänor och störrar. Vi vill göra ett staket i den gamla stilen med vidjor, en vacker gårdsgård som skall pryda vår hembygdsgård.

Till detta behövs tätvuxen, undertryckt, slank gran. Vi vädjar till våra medlemmar och läsare att hjälpa oss att få fram detta material. Är Du inte själv skogsägare, kanske Du vet någon som har lämplig skog.

Du, som kan hjälpa oss med detta, antingen du har liten eller stor mängd, kontakta undertecknad eller någon annan i hembygdsföreningen så fort som möjligt. Vi tackar på förhand.

Ingemar Kyrkeryd.

Habobygdens släktforskarförenings styrelse 1994.

Ordförande:

Ingemar Kyrkeryd 036-406 65

V.ordförande:

Rune Franzén 036-463 01

Sekreterare:

Bernt Blank 036-419-26

Kassör:

Eivor Koskiniemi 036-414 10

Ledamöter:

Bengt-Inge Svensson 036-418 94

Lars-Olof Markstad 036-415 28

Aino Bergling 036-408 25

Suppleanter:

John Koskiniemi 036-414 10

Harry Cederwall 0392-20147

Föreningens postgirokonto: 49 42 56-1

Postadress: Box 177,566 00 Habo.

Habo - Gustav-Adolfs hembygdsförenings styrelse 1994:

Ordförande:

John Koskiniemi 036-414 10

Kassör:

Irene Gellerbrant 036-403 94

Sekreterare:

Maria Westmar 036-420 50

Stugvärd:

Nils Werner 036-405-37

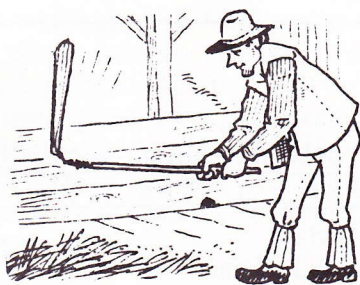
Föreningens postgirokonto:

61 41 71-7

KARL RINGQVIST - EN MÄRKLIG MAN.

(Fortsättning från föregående nr.)

I förra numret av vår tidning (nr 2 1993) skriver Karl i sina dagboksanteckningar om den 14/2 1895, att de tröskat 7 puster råg. För många kan detta vara något svårförståeligt. Att pusta vet vi alla är detsamma som rasta, men ett puste är något helt annat. Ett puste är ett arbetspass. Ett arbetspass var när man tröskade säden med slaga. Man breddade först ut de otröskade kärvarna på loggolvet, löste upp banden på kärvarna och slog med slagan på axen, så att sädeskornen lossnade. När detta var klart, tog man bort halmen. Kvar var säden och agnarna. För att få bort agnarna från säden, kastade man med skyffel säden och agnarna fram och tillbaka mot logbalkarna. Agnarna, som är lättare än säden, stannade då i mitten på loggolvet och säden vid logbalkarna. Man använde också ett s.k. rissel för att skilja säden från agnarna. Senare fick man tillgång till harpa eller vanna, en maskin som drogs för hand via en vev. Maskinen var utrustad med fläkt och såll, och man kunde på så sätt skilja agnarna från säden. När ett sådant arbetspass var klart, hade man gjort ett puste, och man fick pusta några minuter, innan man startade nästa puste.

Omkring sekelskiftet var det vanligt med s.k. stifttröskverk, ett enkelt tröskverk, som ersatte slagorna. Dessa tröskverk kunde dras endera för hand (S.k. pinor) eller med en "vandring". Denna vandring var så konstruerad, att man med häst eller oxar körde runt ett stort kugghjul. På detta kugghjul fanns ett mindre kugghjul, som via en axel drar stifttröskverket. Senare kom halvrensande och helrensande tröskverk. De drevs med råoljemotor eller lokomobil, innan elektrisk kraft var tillgänglig som kraftkälla. Nu har alla dessa arbetsmoment ersatts av skördetröskorna.

Jag vill i detta nummer ta med en dagboksanteckning från söndagen den 15 jan. 1899. Kanske någon äldre Habo-bo hört talas om följande:

"Snögat bra på morgonen. Elsa och far var vid kyrkan. Det var prosten. Pastor Dahlgrens dräng körde i hjäl sej, när de foro från Habo kyrka. Det klampade sej i fötterna på hästarna, så att den ene föll omkull. Då blev den andra rädd, så de togo i sken vid Kyrkeryds missionshus. Både pastorn och drängen föllo framstupa ur vagnen, så de kommo på svänglarna, drängen under och pastorn ovanpå. Pastorn kastade sig åt sidan, så han kom loss, men drängen fastnade i svänglarna, så han blev hängande där och kom inte loss. Där var packad sten, så han hade väl slagit huvudet i dem. Per Andersson och Johan Frändberg i Starbäck hade varit med att kläda av honom. Hela huvudet var sönderhackat, bara lite på hakan var helt. Det ena benet var av. Den ena hästens hela bakdel var blodbestänkt. De hade hittat benflisor och dylikt på vägen. Pastorn hade slagit sig i ryggen. Drängen var baptist. Han hade disputerat med pastorn på husförhåret om dopet. Det är allmänt tal om denna händelse, emedan det bra sällan det så händer i våra trakter."

Man förstår, att det talades både mycket och länge om denna tragiska händelse. Kyrkeryds missionshus låg på Laggkärlsområdet vid den gamla landsvägen, nuvarande Karlsforsliden, där vägen mot Kråkeryd tog av. Detta missionshus var också skollokal, intill dess Brogårdens skola togs i bruk.

Karl fick tidigt börja hjälpa till med diverse arbeten på gården, skriva protokoll från auktioner och bouppteckningar och skjutsa sin far.

1899 fick Karl lön för sina arbeten, men han fick också betala för sig, 50 öre om dagen för maten. För en hel dags arbete erhöll Karl 1 krona, för en halv 50 öre. För renskrivning av protokoll m.m. var det olika betalningar, men som regel var Karls veckoförtjänst 5 kronor. Från dessa drogs 7 dagars matkostnad å 50 öre, så Karls nettoförtjänst per vecka var ungefär 1 krona och 50 öre.

Karl var händig med snickeriarbeten. Han har snickat en veranda åt Johansson (Franzén) i Kivarp.

Till gården Eket, som varit stomhemman i Fiskebäcks socken, gjorde Karl många resor och utförde där bl.a. snickeri-arbeten. Eket ägdes sedan 1883 av August Ringqvist. Karl skriver i sin hembygds-bok: "Efter åtskilliga förslag om anordnande av ett komministerboställe i Gustav-Adolf, hade detta gamla önskemål på 1880-talet utvecklat sig så, att Kongl. Maj:t enligt skrivelse av den 9 februari 1882 medgivit, att stomhemmanet Eket finge försäljas på offentlig auktion och att i dess ställe skulle som komministerboställe inköpas 1/2 mant. Starbäck Övre Nolgården i Gustav Adolfs socken. Auktionen hölls den 3 november 1882, och högsta budet 49.000 :- kronor bjöds av P.O. Johansson i Myrebo, som samtidigt transporterade köpet på hemmansägaren Aug. Ringqvist i Gullskog. Tillträdet fick ske 1 maj 1883. Utskogen till stomhemmanet Eket och Prästebolet i Habo hade varit gemensamt, men under 1882 företogs laga skifte å dessa skogsmarker".

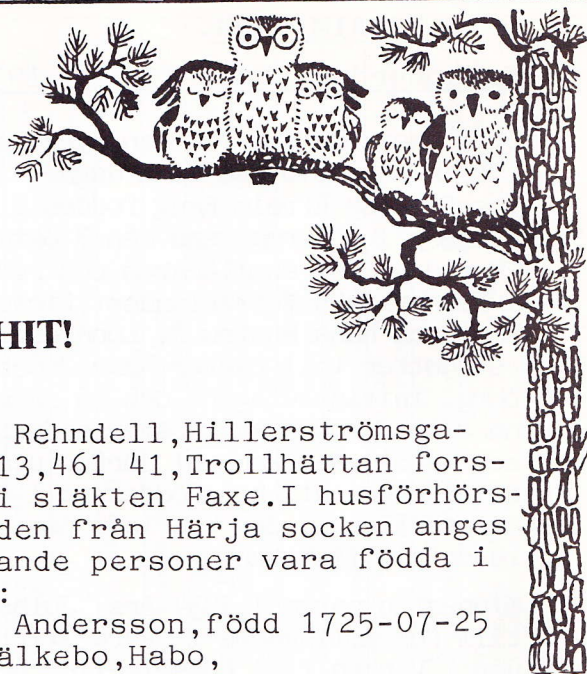
Så fortsätter Karl med att hjälpa sin far med arbeten på gårdarna, skrivelser och att skjutsa August till hans många olika uppdrag.

Karl började också göra separata anteckningar om gården Gullskog. Han noterar vad de sår på de olika åkrarna, datum för detta, hur stor skörd de fick och när de skördade m.m.

År 1904 går Karl på Stenstorps folkhögskola, och 1905 fortsatte han sina studier, nu på Skaraborgs läns lantmannaskola i Skara.

Som jag skrev i förra numret, så är Karls dagboksanteckningar så intressanta, stt de är värda en bok för sig. Jag hoppas, att någon får tid att skriva ned alla hans anteckningar till en bok. Hans anteckningar har stort kulturellt värde och är både roliga och intressanta.

Ingemar Kyrkeryd.

SE HIT!

Bror Rehndell, Hillerströmsgatan 13, 461 41, Trollhättan forskar i släkten Faxe. I husförhörslängden från Härja socken anges följande personer vara födda i Habo:

Lars Andersson, född 1725-07-25 i Bjälkebo, Habo, hans son Simon Faxe, skogsvaktare i Härja, född 1758-04-20 i Habo, g.m. Maria Petersdotter född 1758-09-23 i Bjälkebo.

Lars Andersson sonson Lars Faxe, född 1782-12-15 i Bäckbo, Habo.

Känner någon till något om dessa personer eller om släkten Faxe, kontakta då Bror Rehndell eller någon i tidningsredaktionen.

Sökes:

Föräldrar till Catharina Jonsdotter, född 1761 (i Sandvik, V. Kleva?) död 8/11 1841 i Håknarp i Habo, gift med Jaen Johansson f. 1771, son Lars Jansson f. 25/9 1808.

Jag vore mycket tacksam om någon kunde hjälpa mig att utreda var hon kom ifrån.

Sonen Lars Jansson (min farmors morfar) gifte sig med Johanna Petersdotter från Hasslerud i Utvängstorp. Lars brukade svärfarsgården, Hasslerud till 1835 och flyttade då till Vinbråten i Utvängstorp, där han stannade till 1839, då han flyttade till Ruderna i samma socken. Han blev nämndeman i maj månad 1850.

Från Ruderna flyttade Lars Jansson till St. Bråaryd i Nykyrke. En dotter Eva Mathilda gifte sig med Carl Olofsson. Det var min farmors föräldrar.

Rolf Ivarsson, Box 8, 52043 Åsarp.

EFRAIM RANG.

Kyrkoherde i Habo 1917 - 1934.

60 år har förflutit sedan kyrkoherde Efraim Rang slutade sina dagar.

Josef Jacob Efraim Rang föddes i Stora Mellösa i Södermanland den 7 oktober 1869. Föräldrar var skolläraren och reseombudet i Evangeliska Fosterlandsstiftelsen W. Rang och hans hustru f. Lundborg. Hon var dotter till pastor Hans Jacob Lundborg, initiativtagare och en av grundarna till Evangeliska Fosterlandsstiftelsen (EFS). Man kan väl därför utan överdrift säga, att han föddes in i detta missionsällskap, där han lade ner det mesta av sin livsgärning.

Minnestecknaren i 1934 års "Julhälsningar till församlingarna i Skara stift" skriver: "Varken till födsel eller prästvigning hörde Rang till Skara stift. För detta blev han även i mångt och mycket en främling". Kanske ligger det någon sanning i ett sådant påstående, men uttalandet gäller inte Habo, där många kände honom och kände för honom.

Redan i Efraims tidigaste år flyttade familjen till Härnösand. Där kom han så småningom att studera vid Statens läroverk och tog studentexamen 1888. Studierna förlades därefter till Uppsala, där filosofie kandidatexamen avlades 1892. Efter fullbordade teologiska studier prästvigdes Rang i Uppsala domkyrka år 1896.

Han tjänstgjorde sedan på flera ställen inom ärkestiftet, bl.a. i Gävle, Bromma och Solna. Därefter kallades han till Habo såsom fjärde provpredikant till kyrkoherdetjänsten efter prosten Isak Strand, som avlidit våren 1916. Rang tillträdde sin nya tjänst i Habo den 1 maj 1917.

Sin mesta och bästa tid gav dock Efraim Rang åt Fosterlandsstiftelsen.

Under några år tjänstgjorde han som lärare vid Johannelunds missionsinstitut.

Han var redaktör för flera av Fosterlandsstiftelsens tidskrifter och kalendern Korsblomman, som under flera år tidigare redigerats av den kända författarinnan Lina Sandell-Berg. Han gav också ut egna böcker. En av dessa ligger just nu på mitt skrivbord. Den bär titeln "Växelsetider", en ganska omfattande volym med gott och intressant innehåll. Den utgavs 1920, alltså under tiden i Habo.

Rang var också en ungdomens man. På Brunnsnäs utanför Ulricehamn, en gård som han ägde, anordnades kurser och läger, allra mest för ungdom. Där hade han också under

somrarna konfirmandundervisning. Gården byggdes ut under olika etapper, tills det uppstod en hel liten koloni.

Men allt detta kostade pengar. Ekonomin blev mer och mer ansträngd. Det hela blev till en dubbel börda för den i övrigt så hurtfriske kyrkoherden, då han bar ansvar för såväl den praktiska delen på gården som för den ekonomiska. Därtill kom personliga svårigheter, och hälsan började mer och mer att vackla. Enligt minnestecknaren i Julhälsningar "var hans sista år en oavbruten lidandestid". Den 9 januari 1934 slutade han sina dagar på Falköpings lasarett.

Sextio år ligger bakom, men många är de, som än i dag minns Efraim Rang - minns honom som den medryckande och innerlige förkunnaren, konfirmandläraren och vännen. Själv är jag, liksom många andra Habobor i min ålder, hans dopbarn. Hans minne lever i välsignelse.

Olle Hultberg.

ALF HENRIKSON

Visa

Jag såg att häggen blommade, det kom en doft av den.

Då gick jag till min älskade och sade: Se och känn. Hon stod vid makaronerna, hon sydde på en klut. Och när hon lyfte ögat hade häggen blommat ut.

En antavla med Habo-anknytning

17 Magnus Svensson, torp sed h-ägare f 1811-01-15 på Gropen, Habo (R) d 1896-05-31 i Drottningst, Habo	18 Johanna Johansdotter f 1810-07-17 i Mosseslätts torp, Habo d 1889-11-23 i Drottningstorp	19 Johannes Petersson, hemmansägare f 1814-09-01 i Jätra, Mulseryd (F) d 1897-06-01 i Hultet, Kölingared	20 Johanna Sofia Albertina Björk f 1824-01-23 på Lömsjö, Järstorp (F) d 1853-12-12 i Hultet, Kölingared	21 Isak Johansson, hemmansägare f 1831-01-09 i Kölingared (P) d 1911-12-21 i Brännåsen, Habo	22 Britta Stina Pettersdotter f 1829-12-16 i Tolabo, Bottnaryd d 1905-07-06 i Brännåsen, Habo (R)	23 Peter Andersson Sandahl f 1824-05-30 i Riset, Härja (R) d 1886-06-22 i Kattorp, Habo (R)	24 Gustava Gustavsdotter f 1830-09-07 i Långhult, Habo? (R) d 1915-10-24 i Kattorp, Habo (R)	25 Gustav Larsson, hemmansägare f 1805-01-18 i Habo (R) d 1867-04-24 i Klerebo, Bankeryd	26 Kristina Johansdotter f 1806-08-10 i Snaryd, Falla, Habo d 1869-01-12 i Klerebo, Bankeryd	26 Isak Svensson, h-äg i Västerlid f 1788-08-06 i Åsared, Habo (R) d 1840-05-04 i Västerlid, Habo (R)	27 Lovisa Svensdotter f 1789-04-21 i Kyrkeryd, Habo d 1861-11-21 i Västerlid, Habo (R)	29 Sven Jonasson, h-äg i Bolsång, Utv f 1762-05-10 i Lämnamossen, Sandhem d 1839-05-27 i Bolsång, Utvängstorp	30 Märta Jönassdotter f 1781-08-07 i Middagsmärket d 1875-02-12 i Perstorp, Habo (R)	31 Johannes Andersson, hemmansägare f 1809-11-12 i Bolsång, Utvängst d 1834-12-03 i Gravsjö, Sandhem (R)	32 Maria Helena Larsdotter f 1810-12-25 i Gravsjö, Sandhem (R) d 1886-05-14 i Lämnamossen, Sandh	33 Sven Månsson i Gropen, Prästgdn, Habo f 1775 i Rökshult, Bjurbäck (R) d 1852	34 Ingierd Olofsdotter f 1780 i Stenårdshult (F) d 1852	35 Johannes Eriksson på Mosseslätts torp i Habo (R) f där 1764 d 1842	36 Maria Jönsdotter f i Sandhem (R) 1774 d 1831	37 Peter Jonsson i Jätra, Mulseryd (F) f 1760 i bottnaryd (F)	38 Kajsa Andersdotter f 1780 i Bondstorp (F)	39 Johannes Jonsson Björk f 1790 i Sanderyd	40 Anna Stina Johansdotter f 1791 i Lömsjö, Järstorp (F)	41 Johannes Abramsson, f 1783 i Bottnaryd torpare i Kölingared d 1848 i Sandbäck	42 Eva Pettersdotter f i Böne 1797 gift till Sandbäck 1826?	43 Petter Svensson i Spexhult, Bottnaryd f 1785 i Prästeryd	44 Sara Abramsdotter f 1792 i St Tolabo, Bottnaryd (F)	45 Anders Andersson Sandahl i Riset, Härja f 1792 d 1831	46 Johanna Nilssdotter f 1797 i Riset, Härja (R) d 1880 i Kattorp, Habo (R)	47 Gustav Svensson f i Ulvestorp, Habo, 1793 hemmansäg i Långhult, död där 1867	48 Annika Gustavsdotter f 1786 i Lilla Gölhult, Habo (R)	49 Lars Johansson i Lönekullen, Habo (R) f 1770 i Dimbo (R)	50 Kerstin Gustavsdotter f i Lilla Gölhult 1780, död i Tranemåden, Habo, 1810	51 Johannes Svensson f i Snaryd, Habo, 1770 död 1855 i Karshult, Habo (R)	52 Kerstin Andersdotter f i Åvelskift, Habo, 1778 död 1875 i Karshult, Habo	53 Sven Andersson f i Åsared, Habo, 1765 bonde i Åsared, död där 1820	54 Britta Andersdotter f 1747 i Härja (R) död i Åsared, Habo, 1810	55 Sven Olofsson f 1749 i Kyrkeryd, Habo död där 1817	56 Ingierd Olofsdotter f 1753 i Ringborg död 1821 i Kyrkeryd, Habo (R)	57 Jonas Jonsson f Lämnamossen, f 1718 död i Bolsång, Utvängstorp (R) 1800	58 Maria Svensdotter f 1716 död 1803 i Bolsång, Utvängstorp (R)	59 Jonas Olofsson f 1744 i Erlandshem, Nykyrka (R)	60 Stina Jonassdotter f 1754 i Middagsmärket, Sandhem (R) död 1790 i St Bråred	61 Anders Larsson f 1787 i Bolsång, Utvängst (R) död 1828-05-17 i Bolsång, Utvängstorp	62 Anna Gabrielsdotter, f i Kyrkarp, Utv-torp 1789 död i Stenkullen, Härja (R) 1851	63 Lars Bengtsson f i Middagsmärket 1770 h-ägare i Gravsjö, Sandhem, död där 1839	64 Stina Gustavsdotter f i Gravsjö, Sandhem 1770 död där 1826	65 Måns Jonsson Rökshult, Bjurbäck	66 Beata Svensdotter Stengårdshult (F)	67 Olof Snugg Mosseslätts torp	68 Katarina Karlsdotter Mosseslätts torp	69 Erik Andersson Sandhem (R)	70 Låken Andersdotter	71 Jöns Andersson	72 Ingeborg Andersdotter	77 Jon Jonsson 1750- Månstorp, Sandse	78 Maja Johansdotter 1760- Månstorp, Sandse	79 Jon Svensson 1753-1819 Lömsjö, Järstorp (F)	80 Sara Hagman 1762-1830 Lömsjö, Järstorp (F)	81 Abram Andersson	82 Sara Larsdotter	83	84	85	86	87 Abraham Jönsson 1745-1815 St Tolabo, Bottn	88 Dordi Larsdotter 1756-1837	89 Anders Svensson 1759-1831	90 Kirstin Nilssdotter 1764-1841	91 Nils Nilsson 1755-1841	92 Greta Jakobsdotter 1765-1831	93 Sven Larsson 1747-1820 Ulvestorp, Habo	94 Stina Erikdotter 1752-1820 Ulvestorp, Habo	95 Gustav Svensson 1756-1818 Bränninge, Habo	96 Katarina Larsdotter 1749-1817	97 Johannes Andersson 1745-1812 Håkeberg	98 Annika Larsdotter	99 Gustav Svensson-95	100 Katarina Larsdotter-96	101 Sven Andersson 1735-1821 Snaryd, Habo (R)	102 Britta Andersdotter 1739-1803	103 Anders Månsson 1746- Åvelskift, Habo	104 Katarina Svensd 1749-1841	105 Anders Larsson 1732-1767 Åsared/Daräng	106 Märta Svensdotter 1737-1767	107 Anders Larsson Härja (R)	108 Katarina Persdotter	109 Olof Bengtsson 1713-1770 Kyrkeryd, Habo	110 Stina Svensdotter 1714-1771	111 Olof Jonsson 1722-1795 Ringborg, Habo	112 Marit Svensdotter 1724-1810	113 Jonas Arvidsson 1690-1777 Lämnamossen, Sandh	114 Britta Larsdotter 1682-1744	115 Sven Larsson	116 Katarina Larsdotter	117 Olof Nilsson 1711-1779 Erlandshem, Nyk	118 Marta Andersdotter 1718-1779 Olofsborg, Sandh	119 Jonas Jonsson 1722-1761	120 Ingierd Olofsd 1732-	121 Lars Jonsson 1756- bror till V:29	122 Katarina Jönsdotter 1747-1830 Bolsång, Utv-torp	123 Gabriel Andersson 1755-1811 Kyrkarp, Utv	124 Annika Larsdotter 1764-1827	125 Bengt Jönsson 1723-1806	126 Låken Jakobsdotter 1729-1791 Middagsm, Sandh	127 Gustav Nilsson 1744-1829 Gravsjö, Sandhe	128 Maria Andersdotter 1744-1827
D:IV:9 August Magnusson f 1836-07-12 d 1895-11-06 Född på Holmen i Habo men kom redan som barn till Drottningstorp i Habo, blev hemmans-ägare där Död i Drottningstorp Gift 1872-10-26	D:IV:10 Justina Johansdotter f 1846-04-08 d 1928-12-15 Född tvilling i Målskog, Bottnaryd, men uppvuxen i Hultet, Kölingareds församl, Älvsb län Död i Drottningstorp Sörgård hos sonen Georg	D:IV:11 Per Levin Isaksson f 1857-04-09 d 1939-06-06 g 1890-11-15 m Johanna Charlotta Moberg (1860-19) Född i Berg, Bjurbäck (R) Jordbruksarb Död i Jönköping	D:IV:12 Vilhelmina (Mina) Sandahl (ogift) f 1864-02-27 d 1951-06-02 Född i Riset, Härja (R), uppvuxen i Kattorp, Habo (R) Sköterska på Fattighuset i Habo Bodde senare med korgmakare K J Snugg. Död i Habo.	D:IV:13 Anders Gustav Gustavsson f 1834-08-29 d 1917-05-05 Född i Flategårde i Bottnaryd (F) Mjöltnare i Klerebo Bankeryd (F) G 1858-09-26 Död i Fridslund Bankeryd	D:IV:14 Beata Isaksdotter f 1825-04-06 d 1903-02-04 g 1) 1843 2) 1858-09-26 Född i Åsared, Habo uppvuxen i Västerlid, Habo (R) Gift 1:a ggn med Anders Johan Andersson (1819-1855) Död i Fridslund	D:IV:15 Johannes Svensson Hemmansägare f 1827-05-12 d 1880-04-30 Född i Bolsång i Utvängstorp förs i Skaraborgs län Hemmansägare i Gravsjö, Sandhem, sedan i Perstorp, Habo församl, Skaraborgs län	D:IV:16 Anna Kristina (Anna-Stina) Johansdotter f 1831-07-25 d 1902-05-01 g 1856-03-18 Född i Gravsjö, Sandhem, Skarab l Död i Perstorp i Habo, Skarab l	D:III:5 Fritz Rudolf Magnusson f 1873-12-20 i Habo, Skar d 1952-12-16 i Säckan, Habo g 1902-09-26 Lanthatlare och hemmansägare i Drottningstorp, Habo församling (född där)	D:III:6 Julia Linnéa Elisabet (Levinsdotter) Sandahl f 1882-11-19 i Kattorp, Habo d 1957-01-27 i Säckan, Habo(R) Gift till Drottningstorp 1902 Dog liksom sin make hos dottern Astrid Larsson i Säckan	D:III:7 Gustav Simon Andersson f 1859-12-20 i Gölan, Habo (R) d 1954-02-20 i Domnaryd Född i Gölan, Habo, kom till bl a Klerebo med sin familj (som barn). Gift 1) med sin brylling Augusta Karolina Åberg (1863-1894), vigsel 1888-03-09. H-äg i Domnaryd, Bankeryd (F), död där	D:III:8 Martina Charlotta Johansdotter f 1859-01-17 i Gravsjö d 1944-05-06 i Domnaryd Född i Gravsjö, Sandhems församl, Skaraborgs län, kom till Perstorp i Habo församl, 1871, gift till Domnaryd 1898 vid 40 års ålder, födde ändå fyra barn i äktenskapet.	D:II:3 Yngve Georg Natanael Magnusson, pastor, inspektor, lantarbet: f 1906-08-09 i Drottningstorp, Habo församl, Skaraborgs län d 1972-07-14 i Torsvid Mellangård, Amnehärads församl, Skar l g 1) 1933-11-03 m D:II:4 g 2) 1961-06-10 med hemmansägare Elin Kristina Carlsson	D:II:4 Ebba Kristina Andersson f 1899-12-23 i Domnaryd, Bankeryds församl, Jönköpings län d 1952-07-17 i Sunnersbergs församl, Skaraborgs län g 1933-11-03 bodde i Hova (R) 1933-1936, i Sandhem 1936-1937 i Domnaryd 1937-1945, i Sunnersberg från 1945																																																																																														

Det här är min mor Gunnels anfäder, som till stor del var bosatta i trakten av Habo. Jag är särskilt intresserad av släkterna Bergander, Sandahl, Dunderfeldt, Kyrkan-der och Isaksson från Brännåsen. Söker också ättlingar till Björn Hansson, som

bodde i Sjogarp på 1700-talet, och Bengt Håkansson, som bodde i Ö Starbäck på 1600-talet. Skriv eller ring gärna om du har intresse i samma släkter.

Daniel Yngveson
Lavettgatan 8, 575 34 Eksjö, 0381-123 04

PS. Mycket av uppgifterna är framforskade av andra släktforskare, nämnas bör åtminstone Gunnar Forsmo (död 1977), Ulla (Sahlén) Nilsson, Knivsta, Stig Westmar, Bankeryd, och Kaj-Gunnar Nilsson, Jönköping.

EN LITEN HISTORIA OM TITUS AUGUSTSSON , HABO.

Titus föräldrar flyttade från Gullskog in till Habo och byggde sig bostad och sedermera även snickeriverkstad på Gunnarsbo mark, mitt emot ett av de äldsta husen i "byn", den gamla skjutsstationen som till lika även varit gästgiveri. Detta skedde ungefär i skarven till vårt snart förbrukade 1900-tal.

Titus såg dagens ljus den 3/2 1902 som andra barn till Emil och Ida. Barnkullen skulle så småningom utökas till tre flickor och fem pojkar.

Vid uppnådda 7 års ålder lyckliggjorde han sedan Brogårdens skola, där han var annan dag genomled småskolans undervisning för fröken Evelina Thörnell. I storskolan fick han sedan den nyutexaminerade fröken Lilly Hellstrand som lärare, och nu hade man kommit så långt, att man läste varje dag.

Skolan behövde vid denna tid byggas till, ett arbete som utfördes av pappa Emil, och Titus fick vara behjälplig med att skrapa och rengöra tegel, ett arbete - som har jag på känn - var betydligt intressantare än den bokliga lärdomen. Skolgången slutade efter sex klasser, och fortsättningskolan var ännu inte påtänkt, så Titus började sin verksamma bana som tolvåring med att ta anställning hos fabriker Ställberg på Lybeck, där man tillverkade trappstegar, kälkar och sparkstöttingar. Lönen var 13 öre/ tim.

År 1918 var Titus i Stockholm. En fantastisk upplevelse i början av detta sekel. Det var nämligen så, att kantor Puke, som var skollärare i Gustav Adolf hade lyckats komma överens med S.J. om ett pris på 4:50 t/r från Habo - Stockholm för skolelever under 16 år, och han anordnade därför en skolresa för intresserade elever. Man fick disponera ett par vagnar, och iförda söndagsgäbortskostymer och matsäcksknyten embarkerades tåget till Stockholm. Resan gick bra, och ingen kom bort.

Hemkomsten påminde om moderna tidens mottagning av "Tre Kronor" vid hemkomsten efter att de vunnit V.M. En skara av ängsliga föräldrar och anhöriga hade mött upp på stationen, och i järnvägsparken bjöds på saft och kakor.

Samhället växte sakta men säkert, och det började pocka på alltmer bland ungdomarna att få tillgång till en idrottsplats.

1926, en vårkväll efter 9-tåget, samlades man på caféet i Sofiero, och där bildades Habo I.F. av Titus, Einar Sandin, Oscar Johansson, Helge Malmström, Valter Holmqvist m.fl. Fotboll var till en början

det viktigaste, men efter det att godsägare Olof Kindlund på Bränninge fått nys om saken, så erhöll man mark för plan och diverse redskap för "fri idrott". Titus har allt sedan dess varit en trogen supporter och gjort föreningen många tjänster. Genom åren har det blivit många egenhändigt tillverkade "konstverk" från hans lilla hobbyverkstad till föreningens lotterier.

Emellertid! Titus hade dessförinnan varit över i U.S.A. några år. 1923 tog han båten till landet i väster tillsammans med ett par goda vänner. De kom så småningom till staden Geneva c:a 5 mil från Chicago, där Titus hade släktingar. Han fick arbete som snickare på en orgelfabrik, där han arbetade någon tid. En dag skulle han borra upp ett hål och lånade därför ett borr av en arbetskamrat. Borret var av ställbar typ, och Titus blev ombedd att vara försiktig med det vid användningen. När han en stund senare stod och drog borret runt, långsamt för att inte skada det i det hårda träet, så kom naturligtvis chefen och fick se unge Titus snurra sitt borr i slow motion, ett tempo som på intet sätt överensstämde med gängse amerikanskt arbetstempo. Han blev ombedd att följa med in på kontoret, där han erhöll en veckolön och avsked på stående fot. Förklaringar ansågs onödiga. Herre Gud. Arbetslösa invandrare fanns det ju hur många som helst att välja bland.

Titus fick nu jobb som byggnadsarbetare, och som sådan höll han på resten av sin Amerikavistelse.

Det var gott om svenskar "däröver" vid den här tiden, och Titus berättar om ett möte med inte mindre än tolv Habopojkar en kväll i Chicago.

I Geneva besökte han vid ett tillfälle en teater, som gav en föreställning med svenska aktörer, och han kom att sitta bredvid en svensktalande man, som visade sig vara broder till Lennart Gustavsson i Källebacken och som varit dräng hos Karl Ringqvist i Möllekullen.

Redan före resan till Amerika hade Titus blivit bekant med en av Habos skönheter, och hemlängtan blev ganska snart övermäktig. 1925 var han tillbaka i Sverige och övertog samma år firman Emil Augustsson & Co efter att ha lånat rörelsekapitalet 5.000:- på Riksbanken, gifte sig med sin Tora, fick sonen Per Anders och blev en stadgad man.

Titus berättar gärna om alla sina byggen och kryddar anrättningen med historier och anekdoter. Han byggde under sin verksamma tid många bostadshus, små som stora. Han byggde Centralskolan och berättar, att det ännu sitter en tagg i hjärtat, när han tänker på, att han aldrig fick någon ersättning för allt extra arbete med den erbarmliga blåleran, som man oväntat stötte på, när man skulle gjuta grunden.

Han byggde Malmgården och gjorde ensam allt murningsarbete.

Han berättar om, när han tillsammans med ett par andra ungdomar cyklade den långa vägen till Ekhammars gods på bortsidan av Hjo för att jobba hos pappa Emil. När de skulle hem igen, fick de motvind.

- Jag låg till sängs ett par dygn, innan jag var människa igen, berättar Titus. Eller när man byggde i Jönköping och åkte tåg dit på måndagen och hem på lördagen och hade med sig matsäck för hela veckan.

- Men vi köpte mjölk varje dag, säger Titus.

Titus är fortfarande Still going strong, har nyligen fyllt 92 med egenhändigt tillverkad smörgåstårta av storlek Big. Han börjar emellertid trappa ner det idoga arbetet i sin lilla hobbyverkstad, där vi genom åren har hunnit ha många trevliga stunder tillsammans.

Till slut några historier som Titus berättat under arbetets gång och som kanske kan roa våra läsare:

Emil Augustsson vid ett besök hos ortens barberare efter genomförd rakning.
Augustsson: Kan jag få be om ett glas vatten?

Barberaren ängsligt: Mår inte Augustsson bra?

Augustsson: Jodå, jag ville bara se, om jag fortfarande håller tätt.

Körare Gustav, ägare till Gunnarsbo skjutsstation, efter att på förmiddagen från Habo station kört hem fabrikör Fredrikssen till Baskarp och som på eftermiddagen får begäran om samma tjänst efter att fabrikören varit nödsakad att ta båten från Baskarps brygga in till Jönköping.

Gustav förtrytsamt: Nä, va ska då tjäna till, när Ingenjörn ändå inte kan hålla sej hemma.

Hos Emil Augustsson arbetade bl.a. Brinka-Klas och Barnmorsken (Persson).

Båda skulle hantlanga vid ett ladugårdsbygge på Stora Kärr.

Brinka-Klas beklagar sig vid hemkomsten för sin hustru Mina:

- I dag har Barnmorsken slagi ihjäl mej två gånger.

Vid ett annat tillfälle kommer Klas hem på lördagen efter att hela veckan ha varit och byggt i Brandstorp.

Klas till Mina:

- Vi åkte båt från Brandstorps brygga, och det gick så höga våger, så jag var tvungen att ta en klunk ur flaskan.

Mina efter att ha lagt märke till de runda fötterna under Klas:

- Tog byggmästare Augustsson sej några klunkar också?

Klas: - Nej, han var djärvare än jag.

Byggmästare Karlsson, denna tid bosatt i målarmästare Fritz Malmströms fastighet, hade en korgmakare inneboende.

Som vanligt slutade lördagens supegille med ett stilla slagsmål mellan de "inbjudna". Karlsson ville ha ett vittne till, att han blivit svårt slagen. Han vänder sig därför till korgmakaren, som hållit sig lite vid sidan om.

- Du såg väl, korgmakare, hur illa de slog mej?

- Nä, käre Karlsson, ja sövde, blev svaret. Karlsson: - Ja, det är klart. Du ska då alltid sova, när du inte behövert.

"JONTAVAGNEN"

Ett kåseri skrivet den 26/10 1973 av Isak Johansson, Furusjö.

"Jontavagnen" har en historia. Jag köpte den av Johan Johansson, som då 1928 bodde i Järnåsen.

Vanligaste benämningen på gubben var Jonta-Jon. Han var son till Jonte i Allmänningen, därav vardagsnamnet.

Jonta-Jon hade sitt eget sätt - var ett original, och det gick många historier om vad han sagt och handlat, vilka jag hörde redan när jag var barn.

Det första jag minns, bodde han i en stuga på Julareds mark på åkern söder om vägen, innan man kommer fram till banvaktstugan. Han var då ofta hemma på Ekered och satt och pratade.

Det var det året 1896, då han gifte sig med Lotta, som var piga i Julared.

(En annan Lotta bodde i en stuga på andra sidan vägen mitt emot. Hon var gift med August, som hade varit dräng på Ekered första åren av 1890-talet.)

Jonta-Jon hade, som många andra, nöje av att gå på auktioner. Han hade köpt så mycket saker och skräp, så han hade inte plats hemma hos sig med allt, så han fick be om hjälp med inhysesrum ute i "böjda".

Den här vagnen hade han köpt på auktion i Gunnarsbo, Habo efter Fabrikör David Svensson, grundare till snickerifabriken i Talavid i Jönköping. Vagnen kostade när Jon köpte den 15 kronor, och han trodde väl, att han skulle tjäna på det köpet.

När det 1927 på sommaren skulle bli marknad i Falköping, körde han med sina stutar vagnen till Mullsjö och skickade den med tåg till Falköping.

Marknadsdagen hade han fått plats med sin vagn på det torg, som var anvisat för andra vagn-och redskapshandlanden.

Det kom inga spekulanter till Jon. En stund satt han och sov i sin vagn.

Vagnen blev inte såld, så han fick kosta på frakt hem igen till Mullsjö. Så blev det, att han någon dag därefter fick ta stutarna till Mullsjö och hämta vagnen vid stationen.

Det var den sommaren som vi hade byggt lagården på Ekered. Jon hade ju som nämnts ont om vagnbodsrum, men han tänkte väl, att vi, som hade ny lagård, nog hade gott om utrymme.

En dag kom han åkande efter sina stutar i sin fina vagn och frågade, om han kunde få ha den inhyst hos oss.

Han fick det tills vidare.

Efter något år kom Joh hem till oss. Han skulle väl se till sin vagn. Det blev då tal om, att han skulle sälja den. Jag frågade, vad han ville ha för den, och på det svarade han att den kostade 50 kronor. Jag visste, vad han hade gett vid köpet, så jag erbjöd honom detsamma, 15 kronor, men det tyckte Jon var för lite. Så följde affärsuppgörelsen: Jon: "Jag kan inte ta då, för ja har kostat pån."

"Ja kan inte se, att då ä nåt som ä gjort veñ", sa jag.

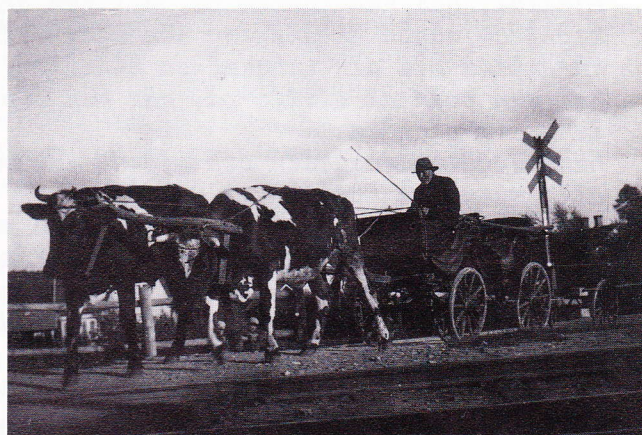
"Ja har fått kosta pån frakter", sa Jon.

"Ja tror inte den har blivit bättre för då", konstaterade jag.

Jons svar: "Inte sämmer heller".

Jag köpte vagnen för 30 kronor. Hade tänkt göra om den och ta underredet till en lättare vagn passande för kvarnskjutsar och liknande körningar.

Det blev inte av. Snart kom nya vagnstyper - gunmihjulsvagnar.

CITAT EFTER JONTA JON.

"Dä va skönt, du pappa. Nu får vi kött, sa Pära pajk, när oxen bröt benet å sek."

GULDFYND VID FAGERHULT:

I slutet av 70-talet utförde jag arbete med grävmaskin åt Fiskeristyrelsen under ett par säsonger. Det gällde att förbättra för fisken att kunna gå upp och leka i åarna i södra delen av Vättern och bestod i att fördjupa utloppen och valla in strömfåran, så vattendjupet skulle bli tillräckligt för fisken att gå upp i åarna.

Var dag kom från Skövde en minibuss med en 8-10 pojkar samt en förman, vilka skulle utföra handarbetet. Vi var för tillfället sysselsatta med Hornån, som rinner ut i Vättern vid Fagerhult, då det blev problem med , hur vi skulle göra utloppet på bästa sätt. Jag föreslog förmannen att ringa sina chefer i Mariestad för ett klarläggande. Eftersom han var fullständigt obekant med trakten, bad han mig följa med och "låna" en telefon. Grabbarna fick order att under tiden "hålla värmen" med att snygga upp på stranden.

Då vi kom tillbaka efter erhållna instruktioner per telefon, höll grabbarna på med "snöbollskrig" genom att kasta lerklumpar på varandra. En grabb kom fram och visade en lerklump med något mörkt svampaktigt (rostigt)innehåll. Det syntes inte mycket av det inne i leran, och han undrade, vad det kunde vara. Jag svarade, att det är väl en skrotbit av något slag. Den kan du nog kasta, eller så får du väl försöka att tvätta bort leran, så kanske det syns bättre, vad det är.

Tiden gick, episoden glömdes bort för min del, men efter en tid kom "gänget" i bussen hem till mig och hade en del att berätta. Vederbörande grabb var från trakterna av Uppsala. När han kom hem, gick han till en guldsmedsaffär och visade "klumpen", och där förklarade de sig villiga att köpa den. Grabben förstod då, att den var värdefull och ville inte sälja utan tog den med sig.

Guldsmeden kunde nog sin sak, så han anmälde grabben för polisen, som satte i gång med en rejäl undersökning. Man får ju enligt lagen inte behålla upphittade föremål, som är värdefulla.

Pojkarna var lite ledsna, för grabben väntade åtal och fick naturligtvis lämna ifrån sig dyrgripen. Jag hoppas han klarade sig, har inte hört slutet för honom.

Beträffande "penningen" kan jag inget om den, har bara hört, att den var värdefull och skulle på sin tid räcka för att er-

lägga som avgift för att ett skepp skulle få passera Engelska Kanalen.

Myntet är 3,5 cm i diameter enligt uppgift från museet i Skara.

Nils Gellerbrant.

Soldater och soldattorp i Bankeryd.

I vinter har Ulla Hallberg, släktforskare i Bankeryd, tillsammans med Bankeryds hembygdsförening utgivit en mycket intressant bok om soldater i Bankeryds socken genom tiderna.

Drygt 150 soldater har varit knutna till de elva rotarna, som socknen var indelad i. Dessa soldater och deras familjer finns nu beskrivna i denna bok.

En del av dessa personer har även anknytning till Habo socken, vilket kan vara av intresse för oss Habo-forskare.

Vi gratulerar Ulla till ett fint redovisat resultat av ett flitigt och noggrant utfört forskningsarbete.

Monica Ekered

Ur Johannesabyrån

Vad en gammal dagbok kan berätta.

I vinter har jag påbörjat ett intressant men mycket tidsödande arbete, nämligen att studera och delvis renskriva min farfars farfars, Gustaf Nilsson, och min farfars fars, Johannes Gustafsson, dagboksanteckningar omfattande tiden 1825 - 1858.

Den första boken innehåller även en mängd avskrifter av bibeltexter, psalmverer och böner. Troligen är det sonen Johannes, som här övat sig i skrivkonsten. I början av 1830-talet tog han helt över dagboksskrivandet. Han var då i 20-årsåldern.

Dagböckerna handlar mest om, hur arbetet på gården Klingekärr framskred under årens lopp.

Vintertid högg man ved och timmer och tröskade både hemma och på gården Måsen, som man tydligen också brukade. 1826: "Vi trask af rågen i Måsen den 8de ianuari, Vi trask af Rågen hemma den 13de mars. Det sista." Som man kan förstå, tog det lång tid att tröska med slaga.

Tidigt på våren sådde man "plantebrö" och "tobaksplantebrö". Plantorna sattes sedan ut i slutet av maj.

Arbetet på åker och äng är nog beskrivet. Vårbruket 1827 påbörjades den 27 april, men så blev det väderomslag. Den 8 maj står det, att det snöade. "Vi sådde intet emellan den 8 maji och den 16 maji."

De sädesslag som odlades var höstråg, vårråg, svarthavre, vithavre, blånne (blandsäd?), ärten, eller "ärteblånne" samt något lite vete. Även potatis odlades.

Efter vårbruket röjde man i ängarna inför den kommande ängsslåttern.

Innan ängsslåttern påbörjades, lastades en flotte med ved, vilken sedan i sällskap med folk och flottor från andra gårdar transporterades till Jönköping. "26 iuni lastade vi flottan, 29 iuni kom vi hem år 1827".

Dessa årligen förekommande flottningsresor var inte alltid så odramatiska. Den 11 juli 1847 skrev Johannes till sin fästmö Stina Lisa på Ekered följande rader:

"Jag får med glädje berätta, att jag lyckeligen överstått vår flottningsresa, hvilken under god hälsa tillbragtes på tre dagar. Det var med största bemödande och med all möjlig god ställning vi kunde blifva räddade från att få vår flotta sönderslagen, emedan det under hela denna vecka har varit så ostadigt väder.

Några af vårt sällskap fick sitt alldeles sönderslaget, men vårt skadades inte något. Veden betalades med åtta Riksdaler famnen....."

Omkring den 10 juli började man med höskörden. Till att börja med slog man endast i ängarna.

"1826 började vi slå den 11te iulius. På Måsängen slog vi 4 dagar, på Intaket 3 dagar" o.s.v.

Från 1825 till 1832 bröt man varje år cirka 1200 lövkärvar. Därefter finns inga anteckningar om lövtäkt. Istället började man skörda hö även på åkrarna.

Det antecknades noga, hur många stackar hö och hur många travar säd som skördades på ängar och åkrar.

Man antecknade också, var i lador och på rännnet höet och säden från de olika åkrarna lades in t.ex.

"På Logarännnet 4 tr. havre fr. Nolgärdet. I Ladan är 12 tr. råg fr. Sörgärdet" o.s.v.

När säden var avmejad och inbärgad, var det dags att köra och mylla ner gödsel samt harva, så att höstrågen kunde sås.

I slutet av september tog man upp potatis, vilket brukade ta tre dagar i anspråk. Potatisen lagrades dels i källaren, dels i stukor.

1840 började man så den 25 april och var klar redan den 2 maj. Sedan följer följande väderbeskrivning:

Mellan den 1ste och 8de Maji var stormväder. Det har inte regnat eller snögat sedan Kyndelsmässe. Jorden är så ovanligt torr, så att när det blåser, ryker sanden af åkern som den starkaste snöyra. Det till och med förde sådeskornen af åkern så att det sedan stod grönt vid gärdesgårdarna i de 1/2 aln djupa sanddrifvorna.

Maji 8 Satte potater 5 tunnor.

Maji 9 Kom snö 1/2 kvarter djup.

Fram till 1855 var husbehovsbränning tillåten i Sverige. Troligen brände man då sitt brännvin själva på de större gårdarna i Habo. Så gjorde man även i Klingekärr. I dagboksanteckningarna finner man följande:

" Förteckning på hur mycket brännvin som är bränt med min panna om vintern 1830 och 1831:

1 Brän. den 14nde oct. 4 kan.

1 Do den 27nde nov. 5 7/8 kan.

o.s.v...

Räknat från den 1ste oktober 1830 till samma dag 1831 --- 48 1/2 kanna.

(1 kanna är 2,6 liter, alltså är 48 1/2 kanna lika med 126,1 liter.)

Allt drack man emellertid inte upp själva på gården.

Bland "Penningeinkomster för 1831 kan man nämligen läsa, att man vid ett flertal tillfällen sålde brännvin.

1/4 kanna = 0,65 liter kostade 16 skilling. För jämförelsens skull kan nämnas, att man samma år köpte en plånbok för 16 skilling och en psalmbok för det dubbla priset 32 skilling.

Den 20 oktober 1831 dog Gustaf Nilssons hustru, Lisa Nilsson f. i Flatered den 15/1 1784. Inför begravningen noterades diverse dryga utgifter:

Till Prosten 6 Rd, 6 kan Brännvin från Kärr 8 Rd, 1 kalfvstek 1 Rd, 5 skålpund smör från Kyrkeryd 1 Rd 32 Sk, För likkistan 1 Rd 32 Sk (Troligen lön till snickaren. Bräder fanns väl på gården.)

Betalt lilla Maja med 4 Sk.

1848 gifte Johannes sig med Stina Lisa från Ekered. I en särskild liten anteckningsbok har Johannes noga bokfört, vad han själv inköpt till hemmet och vad Stina Lisa förde med sig.

Egentligen hade Johannes allt som kunde behövas i ett hem, men Stina Lisa medförde ändå både kreatur, möbler och husgerådssaker.

Bl.a. hade hon med sig 1 stut värd 50 Rd, 1 quiga 28 Rd, 1 ko 40 Rd, 3 får med lamm 15 Rd, 1 säng, 1 soffa, 1 bord m.m.

1858 flyttade Johannes med familj till Västra Ekered. Från 1877 till 1885, samma år som han dog, förde Johannes dagboksanteckningar precis som han alltid hade gjort. Innan jag hunnit fram till dessa lär det dröja länge.

Folke Ekered

Förteckning på de saker som
Jag Bekom på Mervärdet
Stina Lisa flyttade till. o.s.v.

1 Stut. Hår	50
1 quiga	28
1 Ko	40
3 Får med lamm	15
1 Flott. Pryd. H.L.	6
1 Mindre Beto	2 1/2
1 Klippa	1 1/2
1 Hest. Jauna stia	4
1 Fär. Maja Hest. Hår	14
1 Säng	5
1 Soffa	4
1 Bord	4
4 Storstolar	4
1 Maja	4
1/2 Dussin brad. Tall. Hår	6
18 Röd. Miska 12 Gyllan	4
därpå 1 Dussin Hest. Hår	

EN HISTORIA FRÅN SVED.

Laxfisket var förr i våra bygder en viktig näring. Så också i Svedån. Där processade gästgivaren i Sved med Häldeholms gods om rätten till fisket.

Gästgivaren hade en underbart skön dotter vid namn Ingrid. Både fogden och länsmannen ville äkta Ingrid. Då fogden var gammal och knorrig, men länsmannen ung och munter, förstår man väl, vem Ingrid ville ha.

Både fogden och länsmannen lovade gästgivaren, att om de fick Ingrid, så skulle de ombesörja, att fisket för all framtid skulle tillhöra Sved.

Då gästgivaren ansåg, att fogden hade störst möjlighet att ordna med fiskerättigheten, så bestämdes att han skulle få Ingrid, under förutsättning att han före vigseln kunde uppvisa bevis på, att fisket skulle tillfalla gästgivaren.

Vid vigseln i Habo kyrka steg så fogden fram och uppläste ett brev med konungens sigill, att fisket för all framtid tillföll Sved.

Då reste sig en enkelt klädd man ur sin bänk och bad att få se detta dokument.

- Vad har du med det att skaffa? frågade fogden barskt.

- Mer än vad du tror, svarade mannen.

- Det är jag som är konungen, och jag har ej undertecknat detta dokument.

Därpå ropade han på några knektar, som var i kyrkan.

- Grip denne fogde, för han har förfalskat mitt namn.

Så vände han sig till länsmannen och sade:

- Du har talat sanning. Nu utnämner jag dig till fogde.

Så vände sig kungen till Ingrid och frågade henne, om hon ville äkta länsmannen, och det ville självklart skön Ingrid.

Vem som hade det bäst, länsmannen i brudkammaren på Sved eller fogden i kurrän, är lätt att förstå.

Om ovanstående har inträffat i verkligheten eller bara är en skräna, har jag inte lyckats få klarhet i.

Kanske någon läsare kan hjälpa till att undersöka historien.

Ingemar Kyrkeryd

Lapptäcke från Habo

Berättat av Olof Johansson i Habo:

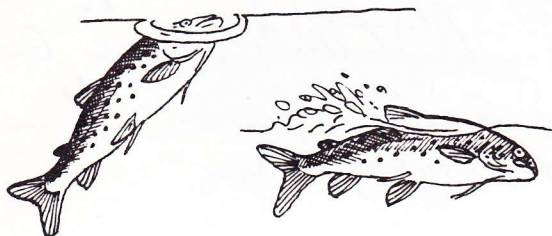
"Min mormor Helga Håkansson föddes 1870 i ett lantbrukarhem i Ulvestorp. Hon hade sex syskon och gifte sig 1892 med Emil Rosén, en lantbrukare på granngården Dykärr.

Där föddes min mor Ruth 1894 och hon dog 1943. Hon hade sex syskon. Hon gifte sig med Ludvig Johansson, som var lantbrukare på lantgården Kivarp. Där föddes jag 1919 och mina tre syskon. Dessa tre gårdar ligger i en triangel i Habo med ett inbördes avstånd av cirka 400 meter i ett öppet och leende landskap. På vilken gård man än står ser man de två andra och ägorna gränisar till varandra. En liten å slingrar fram, en väg likaså, det är verkligen en idyll så god som någon.

Exakt när mitt lapptäcke kom till, kan jag tyvärr inte säga. Ofta stic-kade man täcken i hemmet i samband med att någon familjemedlem skulle gifta sig. Så var det till exempel då en av mina systrar gifte sig. Vintern innan ombads någon grannmora som var kunnig i täckstickningens ädla konst att komma till hjälp. Så satte man upp en täckstol och tillverkade täcken, ofta personligt präglade till form och färg allt efter fantasi och möjligheter."

Detta lapptäcke som är så ovanligt i sin färg och form kan man tycka har ett visst släktskap med ortens vackra träkyrka i samma färgskala. Troligen är det sytt någon gång 1900-1920 efter det man sytt ett stockhustäcke. Man kanske hade remsor över och sydde fyra stockhusrutor och fyllde på med remsorna. Ovanligt och enkelt.

(Ur boken Gamla svenska lapptäcken av Åsa Wettre, utgiven i samband med en utställning om lapptäcken, 1993. Utställningen har vandrat runt i Sverige och skall också visas i USA och Japan.)

K L I P P

*

Ur Lärobok i Huslig ekonomi
för hem och skolor.

AB Hiertas bokförlag,
Stockholm, 1908.

Företal.

“Ordning är arbetets häfstång!”

Med huslig ekonomi mena vi allt, som bidrager
till hemmets trefnad och vidmakthållande.

Till de första grunderna för huslig ekonomi
räkna vi:

Goda seder, arbetsamhet, renlighet, ordentlighet
fortfärdighet, noggrannhet, omtanke och sparsamhet.

Dessa grunder läras lättast i barnaåren, emedan
inga vanor då ännu fått så rota sig, att det blir
fråga om ett utrotande, utan fast mer ett omdanande
från det sämre till det bättre.

Det är alltså nödvändigt, att **barn** lära sig de
första grunderna för vad vi kalla huslig ekonomi.

Det är **näst** kunskaperna om själens frälsning
det nödvändigaste av **allt**.

Några hälsoregler.

18:de läxan.

För hälsan även mycket nyttigt är,
att dagligen man borstar sina tänder.
Av samma skäl en annan sak dig lär,
som båd' till trevnad och till nytta länder.

När du dig kläder av till natten,
så vänd och vädra hela dräkten din,
och var då icke heller snål på vatten,
nej, gör dig riktigt grundligt ren och fin!

Snart kan du klyva vedträt flinkt som drängen,
om dessa hälsomedel du ej spar.
När du blir stor, kan far få hjälp på ängen,
om du din kropp ger vård i unga dar.

Arkivförbund bildat

Nu finns ett formellt organ som
skall ta tillvara jönköpingsregionens
intressen i arkivfrågor, Jönköpings
läns arkivförbund. Medlemmar är
landstinget och länsstyrelsen i Jönköpings
län, Jönköpings kommun och Jönköpings
länsfolkrörelsearkiv. Kommunalråd
Inger Thapper är ordinarie ledamot
för kommunen.

Bland arkivförbundets syften
kan nämnas att det skall verka för
att näringslivs- och privata arkiv
från regionen bevaras och att Jönköping
får ett landsarkiv och ett släktforskningscentrum.
Medlemmar i förbundet kan arkivinstituitioner,
arkivbildande myndigheter samt företag
och samman slutningar i länet bli.

Ur Jönköpings Kommuns
personaltidning Vätterstänk
nr 1 1994.

Är du riktigt pålitlig och flitig som hjälp åt mamma,
så att hon binner läsa läxorna med lillebror och kanske
hjälpa dig med dina, eller hon får mera tid att väva
och förtjåna, eller du fodrar hönsen så bra, att de värpa
duktigt, så får du nog snart pengar till en riktig tand-
borte, en sådan, som ej så lätt fyller borsten, som de
allra billigaste göra.

Medan du väntar på att kunna förtjåna till en
tandborste, så använd en ren, vit lapp och *litet* salt
i vattnet för att hålla den frisk och gnid därmed ditt
tandkött och dina tänder, innan du går till sängs om
kvällarna. Finstött björkkol, blandad med fint salt, är
ett bland de nyttigaste och allra billigaste tandpulver.
Saltvatten anses som ett ypperligt munvatten. *)

Man bör aldrig använda varandras borste eller
lapp, utan *var och en* måste ha sitt don för rengöringen.
Därför bör var och en ha sin kopp med saltvatten,
vari borsten står för att hållas frisk och ren,

Ären i flera syskon, så vädren kläderna åt var-
andra, så att det kan göras *grundligt* åtminstone var-
annan kväll. Den, som har turen att vädra, får då
krypa till kojs en liten stund, efter det att de andra
lagt sig.

*) $\frac{1}{6}$ tesked till ett glas ljunt vatten, som helst
bör vara kokat förut.

VI PÅMINNER OM VÅRENS OCH SOMMARENS AKTIVITETER.

Lördagen den 28 maj kl. 11.00.

Torpvandring. Samling vid infarten till Kyrkestan ovanför Ljunga lider.

Vi vill visa torp och backstugulämningar i närheten av Kyrkestan samt fornlämningar, som detta område är så rikt på.

Vi kommer också att informera om utgrävningen av Kyrkestan. Grävning pågår.
Medtag kaffekorg!

Söndagen den 5 juni kl. 8.00.

Gökotta. Samling vid Hembygdsgården för gemensam resa till hemlig plats.

Medtag kaffekorg!

Lördagen den 18 juni kl. 16.00.

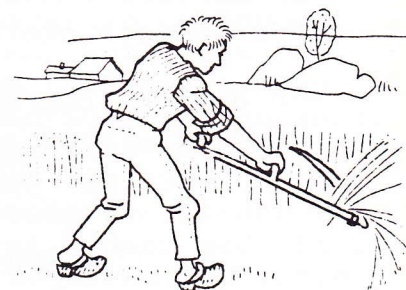
Notdragning vid Källebacken.

Lördagen den 30 juli kl. 10.00.

Slättergille vid Hembygdsgården. Medtag liar och räfsor!

Lena och Arne Sandin medverkar med musik.

Deltagarna bjuds på kaffe.

Höstens program

HEMBYGDSFÖRENINGEN.

Söndagen den 4 sept. kl. 14.00 - 17.00.

Hembygdsdag vid Hembygdsgården.

Lördagen den 1 okt. kl. 14.00 - 17.00.

Vävstugan och skolmuséet i Simonstorp visas.

Onsdagen den 16 nov. kl. 19.00.

Brasafton i Hembygdsgården.

SLÄKTFÖRSKARFÖRENINGEN.

Tisdagen den 13 sept. kl. 19.00.

Anbytarträff i Härja bygdegård.

Tidaholmsföreningen svarar för värdskapet.

Onsdagen den 19 okt. kl. 19.00 i Missionskyrkan.

Einar Sandin berättar om sitt långa och händelserika liv i vår serie "Gamla Habobor berättar".

Kaffeservering.

Tisdagen den 8 nov. kl. 19.00.

Husförhör under ledning av Olle Hultberg. Psalmsång till psalmodikonmusik.

Kaffeservering.

Lördagen den 19 nov. kl. 10.00 i Biblioteket.

Anbytarträff. Medtag dina släktpapper och förtäring!

Om Luciafirande meddelas senare.

